

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LII (46)

Štev. (Nº) 10

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

1º de abril - 1. aprila 1993

Nadškof Perko doživel ponižujoč pregled

Glas koncila, hrvaški katoliški tednik, je v 11. številki objavil članek z naslovom *Nadškof doživel neprijetnost na slovenski meji*, v katerem opisuje, kaj se je pripetilo beograjskem nadškofu in metropolitu dr. Francu Perku ob prestopu slovensko-madžarske meje. Objavljamo dobesedni prevod članka.

„Beograjski katoliški nadškof in metropolit dr. Franc Perko je v ponedeljek, 22. februarja, ko se je vračal iz Slovenije, na slovensko-madžarski meji doživel zares neprijeten dogodek.

Ko se je predstavil slovenskim obmejnim uslužbencem, so mu odgovorili: „To lahko vsakdo reče“. Uslužbenci so mu pregledali osebno prtljago. Ko so se prepričali, da nima „atomske bombe“ niti „osebnega orožja“, razen majhnega žepnega nožička in rožnega venca, so se spravili nad zasebna pisma, ki jih je imel s seboj za beograjske prijatelje in rojake. Odpirali so jih nasilno in grobo. Na nadškofovo posredovanje so prizanesli diplomatski pošti. To je bil zares neprijeten in poniževalen dogodek za katoliškega nadškofa in metropolita.

Če slovenski obmejni uslužbenci v imenu države, ki še ni dobro stopila na lastne noge, ohranjajo takšne načine obnašanja uslužbencev iz bivšega komunističnega režima do visokega cerkvenega dostojanstvenika, kaj se bo šele zgodilo

navadnim smrtnikom?“ se sprašuje pisec članka v *Glasu koncila*.

Pripis uredništva Družine:

Da bi preverili novico, smo se v petek, 12. marca, obrnili na Ministrstvo za notranje zadeve, na službo za stike z javnostjo in prosili odgovornega, naj preveri resničnost opisanega dogodka. Prijazen uslužbenec nas je prosil, naj ga pokličemo v ponedeljek, 15. marca. Ob ponovnem klicu nam je povedal, da še nima nobenih podrobnejših podatkov o opisanem primeru.

V petek smo se obrnili tudi na uredništvo Glasa koncila. Glavni urednik Ivan Mikelnič je potrdil opisani dogodek in nam zaupal, da je vir informacije povsem zanesljiv.

Poskusili smo poklicati tudi beograjskega nadškofa in oglasil se je na prvi telefonski klic. Potrdil je resničnost zapisa in dodal, da so med sedmimi potniki na avtobusu preiskali samo njega, in sicer tako, kot je popisano.

Postopek z nadškofom na meji resnično spominja na „preskušene metode“ nekdanjega režima, zato se javno obračamo na Ministrstvo za notranje zadeve s prošnjo za pojasnilo.

Družina 12,
21. marca 1993

Dogovori z Avstrijo

Prvi uradni delovni obisk slovenskega zunanjega ministra in podpredsednika slovenske vlade Lojzeta Peterleja pri avstrijskem kolegu Aloisu Mocku se je začel s podpisom bilateralne pogodbe o skupnih ukrepih in tehničnih ureditvah pri nadzoru karavanškega avtocestnega predora in nadzorovanju obmejnega prometa.

Lojze Peterle in slovenska delegacija, v kateri so bili med drugimi zunanje politični svetovalec ministra, bivši avstrijski poslanec Karel Smolle, ter državni sekretar za vprašanja zamejskih Slovencev Peter Vencelj, so avstrijski strani predložili osnutek bilateralne pogodbe o gospodarskem sodelovanju, s katero naj bi dobili prednost slovenski industrijski in agrarni proizvodi. Prav tako naj bi se Avstrija soudeležila pri izgradnji slovenskih prometnih infrastruktur, dobila pa naj bi tudi direktni dostop do koprškega pristanišča, ki bi ga lahko uporabljala kot „svobodno pristanišče“.

Državni sekretar za Slovence v zamejstvu in po svetu Vencelj je nadalje izpostavil celodnevni radijski spored za slovensko manjšino kot izdelani cilj, vendar bo po njegovem mnenju postopna razširitev slovenskega sporeda še najbolj realistična in uresničljiva pot. Na vprašanje, ali Slovenija misli naslediti bivšo Jugoslavijo kot podpisnica avstrijske državne pogodbe, je Vencelj dejal, da trenutno takih iniciativ ni, vendar bi Republika Slovenija lahko tudi preko praktičnih uspehov v usklajevanju

manjšinskih vprašanj mogla doseči tozadevni bilateralni sporazum med obema državama.

Smolle je dejal, da je vloga zaščitnice slovenske manjšine na Koroškem „de facto“ (od prejšnje Jugoslavije) že prešla na Slovenijo.

Slovenija želi izboljšanje pravnega položaja slovenske narodnostne manjšine v Avstriji. Zunanji minister Peterle naj bi v pogovoru s kolegom Mockom posredoval zlasti željo po „okrepitvi ustavnopravnega statusa slovenske narodnosti“, koroški Slovenci naj bi dobili razsežno samoupravo, v spornih vprašanjih pa naj bi imeli tudi pravico pritožbe pri avstrijskem ustavnem in pri mednarodnem sodišču v Haagu.

Vprašanje javnih dvojezičnih vrtcev, razširitev slovenskega radijskega sporeda ter omogočanje sprejema televizijskega signala TV-Slovenija so bile osrednje točke v pogovoru delegacij o vprašanjih in problemih slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Tudi vprašanje dvojezičnega pouka za četrte razrede ljudskih šol je bila ena izmed tém.

Slovenski minister je omenil tudi slovensko zahtevo po ukinitvi bojkota o prodaji orožja Sloveniji, ki za to izpolnjuje vse pogoje. Avstrijski zunanji minister Mock je ob tej priložnosti zagotovil svojo podporo slovenskim težnjam.

Ob tej priliki pa je Mock opozoril tudi

Informacije iz Slovenije

Št. 23 - 29. marca 1993 - Pripravili SKD

Zavedamo se, da je izobraževanje za demokratično politično delovanje prvenstvena naloga naše stranke. V ta okvir lahko štejemo tudi seminar za naše poslance v državnem zboru, ki ga je pripravila fundacija Konrad Adenauer. Predavanja so osvetlila predvsem odnos med parlamentom in vlado, postopek nastajanja zakonov in tudi različne možnosti nadzora delovanja vlade in parlamentarnih struktur. Odmevi so zelo ugodni.

Na zadnji tiskovni konferenci, ki se je redno udeležuje najmanj 8 časnikov, je E. Stanič predstavil nekatere strukturne spremembe v stranki, ki se nanašajo predvsem na delovanje komisij, ki bodo v bodoče oblikovane po zgledu parlamentarnih odborov in komisij. Glavno odgovornost za delovanje teh komisij bodo prevzeli naši poslanci, ki sodelujejo v določeni parlamentarni komisiji. S tem želimo doseči večjo povezanost in učinkovitost. Komisije so delovale že dosedaj.

Napovedal je tudi obisk italijanskega ministra za promet g. Tesinija, ki bo z našim ministrom Umekom podpisal sporazum o medsebojni ureditvi mednarodnega cestnega potniškega in tovornega prometa ter sporazum o rednem zračnem prometu med Slovenijo in Italijo.

Na tej konferenci je predsednik Mladih KD Primož Bulc obširneje predstavil delovanje mladih, ker bodo 3. aprila 1993 imeli v Slovenskih Konjicah svojo letno konfe-

renco, na kateri bodo izvolili podpredsednika in glavnega tajnika (za obe mesti imajo dva kandidata) ter sprejeli resolucije, ki so v bistvu program našega dela. V mednarodni resoluciji posebej poudarjamo povezanost z našimi rojaki po svetu, katerim naj Slovenija končno postane gostoljubna domovina.

V sobotni prilogi Slovenca (27. 3.) je intervju z E. Staničem, v katerem odgovarja na različna vprašanja. Eno od njih govori tudi o problemu intelektualnega zaledja in s s problemi morale in (ne)načelnosti pri SKD, na kar odgovarja: „Vse stranke, tudi leve, so v treh letih naredile neko transformacijo. Bolj kot se oddaljujemo od leta 1990, bolj se moramo sprijazniti s tem dejstvom. S strankami, ki sodelujejo na volitvah, je treba računati. V parlamentu imajo toliko glasov, kot so jim jih dali volilci. Ozadje volilnih uspehov ali neuspehov je v tej fazi lahko še zelo močno v povezavi z vplivi medijev, dolgoročno pa bodo volilci vse postavili na pravo mesto. Na to v SKD računamo.“

Sodelovanje v vladi prinaša več koristi kot škode. Zakaj naj bi pristajali izključno na to, da nam drugi postavljajo pogoje? Ali je ravnanje načelno samo takrat, ko ti dovolijo drugi? Ali je moralno opustiti pomoč, če jo lahko ponudimo? Ne. Z vstopom SKD v vlado v državi Sloveniji ne bo nikoli več tako, kot je bilo.“

Jakob Štunf



Zemljevid Republike Bosne in Hercegovine z načrtom svetovnih velesil, kako bi se razdelila na deset kantonov po narodni pripadnosti. Zaenkratni še niso pristale na ta načrt.

Do resnične sprave in sožitja še ni prišlo

Ustanovljen iniciativni odbor za ustanovitev Častnega sodišča sprave

V četrtek 18. marca se je v Ljubljani sešel iniciativni odbor za ustanovitev samostojne organizacije — Častnega sodišča sprave, je sporočil Danijel Starman.

„Udeleženci so ugotovili, da kljub bližajoči 48-letnici konca II. svetovne vojne na Slovenskem še ni prišlo do:

- resnične sprave in sožitja vseh Slovencev v demokraciji, v interesu slovenstva, slovenskega naroda in slovenske države,

- da ni bila javno ugotovljena osebna odgovornost krivic za množične poboje političnih nasprotnikov in nedolžnih civilnih prebivalcev po II. svetovni vojni na Slovenskem,

- da niso bili sprejeti predpisi o odpravi posledic komunističnega nasilja in drugi akti za moralno prenovo družbe.

Zato so menili, da je treba:

- vrniti Slovincem vero v dostojanstvo in vrednost človekove osebnosti in

- utrditi zaupanje državljanov v pravičnost, spoštovanje resnice in pravice, v civilizacijske vrednote in obča ter trajna načela prava. To naj bi tudi bili temeljni

programski cilji samostojne politične organizacije — Častnega sodišča sprave. Nova organizacija naj bi delovala na območju celotne države in bi bila organizirana po teritorialnem načelu. Njeni člani bi bili Slovenci, državljani Slovenije ali pravne osebe, ki bi pristopile k ustanovni listini. Častno sodišče sprave bi imelo občni zbor, odbor, sodni aparat, nadzorni odbor in predsednika. Za ugotavljanje osebne odgovornosti za poboje po II. svetovni vojni na Slovenskem bi ustanovili senat sodišča s poroto. Častno sodišče sprave ne želi posegati v delo rednih sodišč, pač pa organizirano zahtevati od države in njenih organov, da te svoje naloge opravijo. V poroto želijo zbrati ugledne in pokončne ljudi, pravnike, zgodovinarje in druge mlajše ljudi, ki ob koncu II. svetovne vojne še niso dopolnili deset let. Častno sodišče sprave namerava jo ustanoviti sredi aprila, občni zbor pa naj bi bil meseca maja,“ je zapisal Danijel Starman.

„Slovenec“,
20. marca 1993

Posredoval: V. Levstik

Izredni plenum Kulturnega zbora

Sklepni programski tekst:

diskusija Daneta Zajca, Cankarjev dom, 17. marca 1993

V prejšnji številki Svobodne Slovenije smo poročali o finančni krizi, ki prizadeva slovensko kulturo poleg vse ekonomije. Slovenski kulturniki so dvignili svoj glas, med drugim tudi pisatelj in dramatik Dane Zajc, katerega govor smo prijeli po telefaksu.

Treba bo izreči kruto resnico, da se je položaj slovenske kulture odkar imamo Slovenci samostojno državo, alarmantno poslabšal. Če se kaže zavest neke države skozi kulturo, skoz skrb za kulturo, skoz odnos do kulture, ki je samo izraz duha naroda, potem nam ta ugotovitev pove, da v samostojni slovenski državi slovenski duh propada. Da se kratkoviči v drobnjarskih podjetnostih, da ne rase, da postaja vse manjši, brez samozvesti, da dela samemu sebi škodo. Da slovenski duh ne ve, kaj naj počne s svojo slovenskostjo.

Ker je slovenska kultura brez svoje krivde zašla v tak položaj, da se je treba ukvarjati z golo eksistenco, bo treba do oblasti, ki jo potiska v kot, razmejiti odnos. Oblast, ki ji kultura ni potrebna, ni moja oblast, ampak je združba spretnjarskih pridobitnikov, bančnih kirurgov, ortopedov za podjetja, gasilcev vaških neprijetnosti. Je oblast, ki nima niti svojega pro-

grama, ampak se izživlja v puhlih liberalističnih parolah.

Tako vidim to oblast nekakšnih markovičevskih reformatorjev. Upam, da se motim. Upam, da je premišljen do skrajnosti okleščen program kulturnih ustanov, čeprav sumim, da se za tem skriva ignoranca in kratkovidna pragmatičnost. Upam, da ni zadaj kulturna neizobraženost, tako značilna za cekajeve, ki so uživali ob Avsenikih in se izobraževali ob Ukani.

Kot nam obeta proračun, bomo nazadovali, čeprav nazadovanje ni bil osnovni namen slovenske osamosvojitve, za katero smo se borili in nad katero bomo bedeli. Slovenska samostojnost je stvar nas vseh. Če smo jo izročili v napačne roke, to Slovenijo, jo bomo morali osamosvojiti ponovno.

S tem hočem povedati, da vemo, da so časi težki, da je socialna stiska huda, ampak ne za razen. Pisatelji, ki jih zastopam, niso bili, vazen redkih izjem, nikoli kakšna pridobitniška kasta. Mnogi od nas smo izdali svoje knjige v svojo izgubo v samozaložbah. Nočemo od svoje države drugega kot tisto, kar nam gre.

Sramotni 5% prometni davek na knjige naj se ali odpiše ali usmeri v sklad za financiranje knjig. Gospodarstveniki, ki kar naprej govorijo o kulturi kot o kakšnem klope v svojem kožu, nam bodo na ta način vrnili petkratno vsoto, ki je bila lani namenjena za izdajanje knjig itn. Sramotno je, da se moramo ukvarjati z rečmi, ki bi morale biti jasne poslancem in vladi, ki so za to, moram ponoviti ponavljani prilastek „bogato“ plačani. Da moremo soliti pamet izvoljenim ljudem o pomenu kulture. Če bo treba, če ne bo šlo drugače, bomo tej izvoljeni peščici na vrhu mi, ki smo zmeraj spodaj, zmeraj proletarci, tudi dokazali na načine, ki jih oboji, oni in mi, že poznamo, saj smo si pred kratkim s precejšnjim številom onih stali nasproti vsak na svojem bregu.

Božidar Fink,
predstavnik RS



IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Preveč kandidatov za isto mesto. In tako tudi preveč predlogov za spremembo volilnega sistema, po katerem skušajo ti ljudje doseči najvišje politično mesto v državi. Pretekli teden je bilo v tem smislu res zanimivo. Oba moža, ki v tem trenutku obvladata največji del politične strukture v Argentini, predsednik Menem in guverner province Buenos Aires Duhalde, sta predlagala nasprotujoče si spremembe, po katerem naj bi tekel odslej naprej okosteneli volilni sistem v Argentini. Poglejmo.

BOLJ NIZKO, BOLJ ODPRTO

Kaj predlaga vlada? V bistvu, da bi smeli voliti (čeprav prostovoljno) tudi mladi od 16. leta starosti. V Argentini so volitve obvezne od 18. leta naprej. Smisel te spremembe je (tako trdi opozicija), da bi se hvala glas mladostnikov obrnil k vladnemu kandidatu, in če bi bil ta Menem, še bolje.

V drugi vrsti vlada predlaga „odprte notranje volitve“, po ameriškem sistemu, kjer lahko kandidata določene stranke izbira vsak državljan, ne pa člani, kot je bilo doslej veljavno. Ta sistem je že pred leti uporabila z lepim rezultatom združena levica. Vlada predvideva, da bi se notranje volitve vseh strank izvedle na isti dan in bi vsak državljan lahko tudi prosto izbral stranko (seveda samo eno), v katero bi volil. Kaj se s tem išče? Menem se boji, da bi končno morda krajevne strukture padle le preveč v območje veljakov. On sam dejansko nima v rokah strankine strukture, nima vaje. In le preveč se kaže (Santiago del Estero, Córdoba, Santa Fe in zlasti provinca Buenos Aires), da more priti do nezaželenih in nevarnih uporov. Smatra pa predsednik, da je njegov ugled še vedno tako velik, da bi na odprtih volitvah z lahkoto prodril on sam.

Potem je predloženih še nekaj drugih sprememb. Tako npr. kontrola nad denarnimi prispevki političnim strankam, da se prepreči korupcija. Prav tako predvidevajo možnost, da bi volilci črtali na listah nezaželenih kandidatov in dodajali nova imena, kar je po sedanjem zakonu absolutno prepovedano. Ti predlogi pa so, po mnenju opozicije, le maska za prva dva predloga, ki vlado bistveno zanimata. Vse to mora po zakonskem tekstu odobriti kongres in v veljavo bi zakon stopil šele čez določen čas in prišel v poštev šele v kampanji in pri volitvah leta 1995.

In prav ta obsedenost v gledanju na leto 1995, ki je značilna za predsednika, meče sumnjo na vsakršno potezo, ki jo začrta on sam ali pa jo gradijo v območju notranjega ministrstva. Kajti ideja in tekst omenjenih predlogov se je baje porodila v glavi notranjega ministra. Gustavo Béliz je tako znova stopil v središče političnega dogajanja. A odziv ni bil najboljši. Večina res smatra, da je za tem golo politično koristolovstvo, medtem ko vlada nikakor ne podvzame konkretnih korakov na drugih, važnejših področjih. Še manj je predlog dosegel pozitiven odmev v krogu političnih strank, kjer sicer s simpatijo gledajo na nekatere predloge, a imajo tako močne pomisleke do vsake predsednikove pobude, da že v principu odklanjajo vsako spremembo, ki jo on predlaga. In to ne samo pri radikalnih in na levici, marveč celo pri samih političnih zaveznikih vlade.

BOLJ ZAKRITO

Z enako silo, a s še bolj prikritimi nameni, pa deluje guverner province Buenos Aires, Eduardo Duhalde. Za „hipotetični“ primer, da bi predsedniku ne uspelo prodrati z ustavno reformo, predlaga naj bi

prihodnje predsedniške volitve izvajali po sistemu „ley de lemas“, ki vsaki stranki dovoli, da predloži neomejeno število kandidatov in se potem glasovi vseh seštejejo: zmaga najbolj voljeni kandidat stranke, ki je skupno prejela največ glasov.

Zakaj ta čudni predlog, zlasti še, ko je v provincah, kjer je bil upeljan, doživel precej kritike? Zakaj celo, ko so v studiju druge variante kot francoski sistem „ballottage“, ki bi bolj odgovarjal argentinskemu političnemu značaju?

Duhalde razlaga, da ta sistem prepreči notranje volitve (te se dejansko izvajajo istočasno, ko ljudje že volijo kandidate, saj stranke ne nastopajo z vsemi „predkandidati“) in krvavo klanje, ki te volitve povzročajo. Ta predlog nasprotuje predsednikovi ideji, ki odpira notranje volitve vsem državljanom. A kar konec koncev išče Duhalde je, po mnenju opazovalcev, svojo lastno predsedniško kandidaturu. Oprt na razne ankete, ki kažejo kako v provinci Buenos Aires (tretjina prebivalstva vse države) njegov ugled raste, medtem ko Menemov pada, skuša pritegniti pozornost, prepričati peroniste, da bi odhod Menema ne pomenil nikake tragedije, ne za stranko ne za državo, in končno sam kandidirati v senci moči, ki jo predstavlja politični aparat stranke v provinci. Dejansko je edini mož, katerega se Menem boji, ker nihče ne ve rezultata morebitnega spopada obeh peronističnih veljakov.

Guverner je tudi že poimenoval možne kandidate za take vrste volitve: za peronizem bi nastopil on ter Bordón in Tucumanski Ortega. Za radikale bi se lahko predstavil Alfonsín, Angeloz in De la Rúa. Seveda so radikali odločno proti tej iniciativi, kajti možnost številnih peronističnih kandidatov bi potisnila daleč v ozadje vsakršne izgleda radikalov na zmago.

V kolikšni meri pa Duhalde nenehoma pridobiva na moči znotraj stranke pa kaže dejstvo, da mu je predsednik dal proste roke, da uredi zaplet okoli spora stranke v prestolnici. A doslej še ni jasno, ali Duhalde zadevo rešuje ali jo še bolj zapleta. To je igra, ki jo pokrivajo goste megle. Kar pa postaja jasno, je položaj okoli ustavne reforme, ki se očitno oddaljuje na obzorju bodočnosti. V senatu vlada na najde načina, da bi vsaj izglasovali zakon o potrebi reforme, ki je prvi korak, predno se sploh zbere zakonodajna zbornica in skuša dobiti dvotretjinsko priznanje. Če so težave v senatu, kjer ima vlada absolutno večino, kaj šele v poslanski zbornici, kjer ne more doseči zaželenega kvoruma za potrditev zakona o privatnih pokojninah. Pretekli teden je vlada že tretjič pogorela v tem namenu.

Pogoreli so tudi sindikati v svojem namenu, da vsaj delno spremene, ali da zavlečejo vstop v veljavnost novega sistema organizacij socialnega skrbstva. Vlada je prodrila s svojim predlogom in s tem sindikatom izbila iz rok še eno izmed simbolov preteklosti. To je vplivalo, da se je znova zgrnil sindikalizem v novi CGT, ki je bila že na robu razkola. A to je vse premalo, da bi sindikati mogli zaustaviti sedanjí razvoj, ki jih pelje dejansko na rob mrtvaške postelje, vsaj kar se tiče njihove dosedanje politične moči.

Vlada sama pa ima še drugačne težave. Davčna nabirka je vedno manjša in dohodki privatizacije padajo, istočasno kot pada izvoz in se veča negativna zunanjetrogovska bilanca. Davčna nabirka pa pada zlasti, ker je manj potrošnje. Enostavno: ljudje imajo vedno manj denarja, brezposelnost raste in to hudo škodi gospodarstvu. Nekaj podobnega so že radikali doživeli. In to je zelo nevarno, zlasti v političnem delu.

Umrl je dr. VINKO BRUMEN

24. marca zvečer je v Buenos Airesu umrl dr. Vinko Brumen, eden najboljših slovenskih filozofov, zadnji učenec Franceta Vebr.

Rodil se je 6. decembra 1909 v Šalovcih pri Ptuj, promoviral na ljubljanski univerzi, bil profesor filozofije in psihologije na ljubljanskem učiteljskem. Izpopolnjevanje univerzitetnih študij je nadaljeval v Nemčiji in v Angliji. Bil je ravnatelj slovenskega učiteljskega v Gorici pod zavezniško upravo po vojni, nato se je preselil v Argentino, kjer je imel odgovorno službo v eni od glavnih buenosaireskih založb.

Izdal je več knjig: *Blaže in Nežica* (o Slomšku), pripravil 5. zvezek *Krekovih Izbranih spisov*, ki so jo Nemci ob zasedbi uničili (a bo verjetno sedaj izšla v Sloveniji), nekaj psiholoških učbenikov, v Argentini pa so pri SKA izšle knjige *Srce v sredini* (o Kreku), zbirke esejev *Iskanje* in *Naš in moj čas*, pred meseci pa je v Sloveniji izšla knjiga *Argentinski spisi*, izbor njegovih člankov, skupaj z bibliografijo. Neprestano je tudi pisal, predvsem v Meddobje in Glas, pa tudi v Zbornik Svobodne Slovenije. Za knjigo *Iskanja* je dobil leta 1967 tržaško nagrado Vstajenje.

Na slovenskem oddelku Ukrajinske univerze v Buenos Airesu je kot izredni profesor predaval filozofijo in zgodovino slovenske filozofije.

V Argentini je pritegnil njegovo pažnjo nauk španskega filozofa Xaviera Zubrija, še bolj pa se je poglobil v tomizem in posebej v Ušeničnika.

O njegovem delu je izšel intervju v ljubljanski *Novi Reviji*, ki sta ga opremila Pavle Fajdiga in Tine Hribar, v Celovškem zvonu pa leta 1986, na vprašanja Katice Cukjati, iz katerega objavljamo nekaj odstavkov.

Pokojni dr. Vinko Brumen je bil neutrujen mislec, pisec in predavatelj, ki je s svojim iskanjem resnice spremljal izseljensko življenje in se posvečal novi problematiki, ki jo to prinaša. Veseli smo, da ga je še v življenju sprejela tudi Slovenija in mu dala mesto, ki mu v slovenski filozofiji gre.

Slovenci v Argentini pa smo izgubili priložnost, da nam bogati mišljenje in pomaga pri iskanju resnice in Boga, pa tudi da nam izseljencem kaže probleme, s katerimi se moramo vsak dan soočiti.

Markantnemu Slovincu naj bo Bog dober plačnik!



lovanje. In kljub temu, da sem si že pridobil smisel za pravico do drugačnosti. Moral sem se na novo znajti. Z odhodom sem izgubil svojo knjižnico in mnogo zapiskov za lastno delo. V novem svetu tudi nisem mogel nadaljevati s tistim, kar sem delal doma, kar je bilo vezano na naše konkretne razmere, te pa so tukaj bile drugačne. Naše izseljenstvo mi je prožilo vrsto vprašanj, ki so bila nova, zanja nisem poznal bibliografije, in mi tudi ni bila dosegljiva. Potreboval sem celo desetletje, da sem se znašel. Zato je v mojem delu med prvimi začetki doma in med tem, ko sem mogel tukaj storiti, precejšen presledek, kaki dve desetletji moje najboljše življenjske dobe, ki sta nenadomestljivi.

Kaj se pravi filozofirati v izseljenstvu, pa more vedeti le, kdor je to izkusil.

Kaj vas je nagnilo k temu, da ste napisali življenjepis Janeza Ev. Kreka — Srce v sredini?

Kako sem prišel do raziskovanja Krekovega dela, sem tudi že večkrat povedal. Po doktoratu in v brezposelnosti me je Ivan Dolenec pregovoril, da sem nadaljeval s pripravo Krekovih izbranih spisov, kar je on začel, pa ni mogel zaradi zaposlenosti nadaljevati. Podrobno sem preiskal Krekovo življenje in delo v letih 1900-1917 ter uredil V. zvezek izbranih spisov, čemur sem dodal dolg uvod o razmerah, dobi in sploh Krekovem delovanju. Knjigo je natisnila Mohorjeva družba v Celju neposredno pred vojno, celo naklado so dobili in uničili Nemci (že mojo drugo knjigo). Rešil sem edini korekturni izvod in ga srečno prinesel v Argentino, obenem s spisi, ki sem jih ob glavnem delu napisal o Kreku. V Argentini sem priobčil dele uvoda. Ko sem nekoč predaval o Krekovi osebnosti in delu, me je Lado Lenček spodbudil, da naj napišem poljudno knjigo o Kreku. Storil sem, kar sem mogel doseči z danim gradivom in tistim, ki sem ga še mogel dobiti zdoma, zlasti pa brez poznanja zadnje najvažnejše Krekove dobe (1907-1917). Zato knjiga ni to, kar bi morala biti in kar bi želel, da bi bila. Tudi sem jo moral pripraviti v naglici in dati v tiskarno kar v prvem zapisu. Iziti je morala za obletnico osvoboditve 1. 1968.

Nekateri filozofi želijo sestaviti svoj miselni sistem; drugi se poglobljajo v določenih temah. Katerim tematikam posvečate največjo pozornost?

V uvodu članka v *Naš in moj čas* pa sem opisal, zakaj sem se še posebej posvetil filozofiji. Knjiga kaže, katerim vprašanjem sem se predvsem posvečal in zakaj. V knjigi je tudi nekaj orisov moje filozofije. Vendar bi celotnost mojega filozofskega zanimanja in razmišljanja bolje pokazal moj filozofski dnevnik na kakih 2000 listih, ki vsebuje zapiske iz branja in razmišljanja o glavnih temah mojega filozofiranja. Največ zapiskov je posvečenih politiki, o kateri pa sicer skoraj nisem pisal.

Kot glavne teme filozofiranja bi mogel imenovati vprašanja spoznanja in resnice, pa vrednote ter dobre in zla. Tudi vprašanje Boga, ki pa zame ni bilo bitnostno (ontološko) marveč spoznavno (gnoseološko) vprašanje! Ni mi šlo za to, da ugotovim, ali Bog je, niti ne, ali ga moremo spoznati, marveč ali moremo to spoznanje tudi strogo znanstveno dokazati. Polemika, ki se je ob tem počela, pa me je razočarala, ker kritiki niso spoznali ali niso hoteli videti jedra vprašanja.

Mnogo sem razmišljal in še mislim o našem izseljenstvu, zlasti o narodnostnem vprašanju, ki je tukaj drugačno kot doma ali v zamejstvu. Tudi ne bi mogel reči, da mi drugi dajo prav. A ne gre za to, marveč da se vprašanja resno lotimo.

Celovski Zvon, 1986 - IV\13

KATICA CUKJATI

...Da se isti stvari lahko streže na različne načine

Dr. Vinko Brumen, med Slovenci ste se uveljavili kot izvirni, vztrajni, odgovorni in avtokritični filozof, kaj nam bi lahko povedali iz vaših študentskih let v Sloveniji?

Moje življenjske podatke lahko dobite v Primorskem slovenskem biografskem leksikonu (I, 144 in sl.), od mojih šol pa je zares vidno sled zapustila le univerza. Na ljubljanski filozofski fakulteti sem prvič lahko študiral to, kar me je veselilo, seveda kolikor mi je dovoljeval čas. Ta je bil namreč moj stalni in najhujši problem. Ker sem se moral sam vzdrževati, sem največ in najboljšega časa moral posvečati inštrukcijam. Tudi sem moral študije končati v najkrajšem možnem času, kar je pravzaprav škoda, ker si nisem utegnil pridobiti podlage, ki sem jo pozneje potreboval. Študij sem končal z diplomskim izpitom leta 1935 in z doktoratom 1936.

Vendar sem na univerzi našel važno ugodnost: že v drugem letu študija sem postal pomožni asistent (študent) v pedagoškem seminarju pri prof. K. Ozvaldu. Zato sem mogel skopo odmerjen prosti čas preživljati v seminarski sobi, največ sam, in sem imel pri roki knjige, ki jih je premoget seminar. Tu sem preživel najlepše trenutke iz te dobe, tu sem bral, pisal in odtod prve stvari objavljaj.

Kaj sta pomenila v vašem življenju profesorja Ozvald in Veber?

Profesor dr. Karel Ozvald je bil moj rojak, iz Središča ob Dravi. Zato me je še skoraj novince izbral za asistenta v seminarju. Tako sem bil v stalnem osebnem stiku z njim, kar se je nadaljevalo po koncu študija, z majhnimi presledki, do moje ga odhoda v Gorico (1945). Kaj pomeni študentu tak osebni stik s profesorjem, ve samo, kdor ga je imel.

Kot profesor je bil Ozvald široko raz-

gledan v literaturi, izredno trezen in vesten presojevalec pedagoške stvarnosti, ki je vedno skrbno pilil svoja predavanja in še bolj svoje spise. Njegov poklicni etos je šel skoraj v skrajnosti. Ni si zamišljal velikih novosti, a jih je skrbno iskal v svetu. Njegova velika podagoška vrlina je bila, da je znal dati za slušateljem spodbude za njihovo lastno delo. Po njegovem nasvetu sem se posvetil študiju Slomškove pedagogike in pisal o poklicnem šolanju ter o naših šolah nasploh (to v dveh med vojno nastalih spisih, katerih nisem nikoli dodelal, ne objavil).

Dr. France Veber je bil kot človek, kot mislec in kot profesor od Ozvalda čisto različen značaj. Oster mislec, spreten analitik, neutrujen iskalec, stalno v vrenju in razvoju je bil za slušatelja splošno težak. Kdor pa je vztrajal, se je mogel pri njem naučiti ne filozofije, take ali drugačne, ampak filozofiranja, lastnega in samostojnega mišljenja in reševanja problemov. Tudi njega je odlikoval močan poklicni etos.

Oba profesorja sta se v mojem šolanju dopolnjevala. Ozvald mi je pokazal potrebo razglednosti v literaturi in delu drugod, Veber pa smisel za lastno razmišljanje. Če sem pozneje morda bolj sledil Vebru, je vzrok v tem, da sem bil nanagloma in nasilno prestavljen v drug svet in pred nova vprašanja in da mi je manjkala potrebna literatura, tudi kadar je sploh bila. V tej zapuščenosti mi je Veber mogel biti koristnejši.

Leta 1936 ste pridobili naslov doktorja filozofije, katera je bila vaša doktorska teza?

Mislim, da sem že neke povedal, katera je bila moja doktorska teza in kako sem prišel do nje. Univerza je vsako leto podeljevala svetosavske nagrade slušateljem. Za leto 1934 (mislim), je bila razpisana tudi tema: Kulturnopedagoški pomen Slom-

škove knjige *Blaže in Nežica*. Napisal sem nalogo, dobil nagrado in prof. Ozvald mi je po koncu študija svetoval, naj jo razširim in dodelam kot tezo za doktorat. To sem storil, izšla je kot knjiga v tiskarni sv. Cirila v Mariboru (1936), kjer je 1941 pod Nemci končala. Pozneje, že med vojno, sem za Mohorjevo družbo, tedaj v Ljubljani, pripravil na vabilo prof. Jakoba Šolarja, skrajšano in komentirano izdajo Slomškovega *Blažeta* (1943).

Oprostite, da vam kot profana oseba na polju filozofije postavim to vprašanje, dr. Brumen: kateri filozofski struji „pripadate“?

Na to vprašanje pa ne poznam odgovora. V filozofiji sem predvsem Vebov učenec, on pa je izšel iz A. Meinongove predmet(nost)ne teorije, katero je razvil v smeri realizma. Pri njem sem se naučil bolj filozofiranja kot filozofije. Poleg Vebr sem bral dela raznih filozofov, ki jih ne morem vseh naštevati. Zavestno pa sem stopil v vrsto nadaljevalcev slovenske filozofije, a tudi pri njih in njihovih naukah nisem ostal. Iskal sem in iščem naprej.

Ne mislim pa, da sem eklektik, ker s tem izrazom umevam mislece, ki iz naukov različnih filozofov izdelujejo svojo filozofijo. Eklektik nisem iz raznih razlogov, pod vplivom Vebove šole sem se naučil sam vrtati v probleme, pod težo razmer nisem mogel do knjig, ki bi jih potreboval, pa se tudi ne morem ponašati z dobrim spominom. Zato v svojih spisih citiram sorazmerno malo, navadno le, kar imam prav tedaj v rokah.

Ko ste bili na pragu obetajoče bodočnosti v poklicnem delu, so vas medvojni dogodki in njih zaključek postavili med tiste Slovence, ki so odšli v zdomstvo. Kako ste sprejeli usodo emigracijskega intelektualca?

Odhod od doma pa je bil kljub vsemu tudi zame hud udarec, posebno ker nisem bil med tistimi, ki so verjeli, da smo odšli le začasno in se bomo kmalu vrnili. Tudi ne samo zato, ker mi je prekinil poklicno de-



GOSPODARSKI VESTNIK

Slovenske latinskoameriške Trgovske Zbornice

Zanimiv prispevek k promociji slovenskega gospodarstva v tujini, še posebno med italijanskimi gospodarstveniki, predstavlja knjiga Egidija Vršaja: Republika Slovenija med Evropo in Balkanom — „La Republica della Slovenia e Europa i Balcani“. Knjiga ki je bila predstavljena na tržaški univerzi, analizira socialno, pravno, politično in gospodarsko problematiko države Slovenije. Deli se na pet poglavij — od predstavitve slovenske ustave, do analize slovenskih zakonov v zvezi z zunanjo trgovino in bančnim poslovanjem. V knjigi je zanimiva priloga z vrsto konkretnih ekonomskih predlogov v zvezi z zunanjo trgovino in bančnim poslovanjem, ki jih slovenska podjetja ponujajo tujim investitorjem.

Kmečka banka iz Gorice je odprla novo poslovno banko tik ob prehodu na meji pri Rdeči hiši. Ima že podružnico v Krmini.

„Vzajemna Krekova banka hoče biti banka vseh Slovencev. Med svoje prvenstvene cilje si je postavila skrb za člane in pospeševanje njihovih gospodarskih dejavnosti na osnovi načela vzajemnosti in medsebojne pomoči. S tem hoče dati svoj delež k razvoju slovenskega gospodarstva“, je izjavil Mirko Kreševac, ki je predsednik upravnega odbora.

V Sloveniji je v pripravi nov zakon o oskrbi z energijo. Kljub višjim cenam elektrike in novemu tarifnemu sistemu, bo imelo slovensko elektro gospodarstvo konec leta izgubo. Pri pripravi novega zakona, ki naj te težave odpravi, bi želeli sodelovati uporabniki in proizvajalci energije.

Zdravilišče Rogaška Slatina si je zastavilo cilj popeljati zdravilišče med deset najboljših v Evropi. Kljub dvema izredno slabima sezonama je v načrtu lastništva več novih smeri za sanacijo 328-letnega zdravilišča. Voda, ki prihaja iz globine 1550 m in ima od 60 do 65 stopinj, lahko spremeni usodo kraja.

Dvojezična trgovska akademija v Celovcu ima del svojih dijakov iz Republike Slovenije. O tem veselem pojavu pravijo: „Danes sošolci, jutri poslovni partnerji! Z našimi sošolci iz Slovenije se prav dobro razumemo. Skupno se pogovarjamo o prihodnosti.“

Šolo Korporacijskega prava v Predvoru pri Kranju je ponovno organiziral Slovenski Inštitut za Management. Glavni namen je udeležencem predstavil pravni okvir, ki ga v tem trenutku in v tem gospodarskem prostoru potrebuje pravni strokovnjak.

Slovenija je peti najpomembnejši avstrijski partner iz vzhodne Evrope. Največji slovenski izvoznik v Avstrijo je Gorenje; med temi največ gospodinjskih aparatov, gradbenih elementov, lesa in lesnih izdelkov.

Mešano podjetje Eurodom sta ustanovila avstrijsko podjetje Büttinghaus iz Gradca in Celjska Kovinotehna. Podjetje namerava v Republiki Sloveniji zgraditi verigo prodajaln za gradbeni material in vrtarstvo.

V Italiji so odpravili monopol velikih pristaniških družb. Razveljavljena sta bila dva člena veljavnega pomorskega zakona, kar je sprožilo hudo reakcijo. Tudi v tržaški luki je povzročilo hud vihar in stave. Vendar se promet v tržaškem pristanišču polagoma povečuje. V zadnjih sedmih mesecih je bil za 8 odstotkov večji kot lanskega leta.

Teden varčevanja organizirajo na Koroškem posojilnice in banke vsako leto pod geslom: „Vedno znova, vedno znova...“

Slovenija in „zgodba o uspehu“. Prvi politični koraki, ki so takšno zgodbo obetali, so bili narejeni že pred časom. Naloga, ki jo je treba dobro opraviti, je povezana s konkretnimi postopki pri privatizaciji družbenega kapitala. Najboljša družbena organizacija je tista, ki kar najbolj osrečuje položaj ljudi. Tako ugotavljajo gospodarski strokovnjaki Slovenije.

Potrnilo oz. spričevalo kakovosti je pridobilo podjetje Iskra Terminali Kranj. Slovenija danes proda več kot polovico svojih proizvodov v tujino, zato je želja gospodarstva po urejeni standardizaciji in mednarodno priznani certifikaciji razumljiva. Doslej ima že 13 slovenskih podjetij mednarodna spričevala kakovosti, v vrsti prijavljenih pa jih čaka še sto.

Slovensko pivo Union osvaja svet. Pivo Union je prejelo svetlo-zlato medaljo za vrhunsko mednarodno kvaliteto MONDE SELECTION, AMSTERDAM 1992. Tako je slovensko pivo Union osvojilo tiste, ki spoštujejo simbol kakovosti.

Priročno knjigo za poslovne partnerje je izdala Cankarjeva založba v Ljubljani. „Slovenija“ ima 100 barvnih fotografij, zemljevide, grafikone in v slovenskem, nemškem, angleškem in italijanskem jeziku predstavi Slovenijo na raznih področjih. Kratek opis zgodovine, kulturne znamenitosti, gospodarskega razvoja in življenjski utrip sodobne Slovenije bo zlasti tujcem dobrodošel.

Ljubljanski velesejem se je znašel na prelomnici. Lahko postane gospodarsko pomemben, če bo pritegnil dovolj razstavljavcev. Še bolj pa, če bo uspel učinkovito predstaviti slovensko gospodarstvo v tujini. Potrebno je ponuditi nekaj novega, izvirnega. Obisk predstavnika Milanskega sejma, ki pripravi več kot 90 različnih razstav na leto, je sprožil živahen dialog o vlogi Slovenije v svetu.

V velikih samopostrežnih trgovinah Buenos Airesa (Supermercados) so že na razpolago okusne slovenske SARDINE iz Izole. Importado Frigosur - Delamaris.

Kmečka izobraževalna skupnost (KIS) na Koroškem deluje že dve leti. Uspelo ji je pridobiti lepo število sodelavcev. Prireja razne seminarje. Uspešna je zlasti pisarna KIS v prostorih Modestovega doma v Celovcu, kjer kmetje lahko po telefonu prosijo za vse mogoče nasvete. Na razpolago sta dva strokovnjaka.

43 učbenikov za dvojezične šole na Koroškem ima Mohorjeveva v Celovcu v svojem programu. Trije učbeniki so bili sprejeti tudi v program šolskih knjig v Sloveniji. To so „Slišim, vidim, pišem“ za osnove šole ter Gospodarsko poslovanje I in II za trgovske akademije oz. trgovske šole.

Poslovni imenik ameriških Slovencev so izdali v New Yorku s podatki o 870 slovenskih podjetjih iz Kanade in ameriških zveznih držav New York, New Jersey, Ohio, Illinois in Connecticut.

V Rogaški Slatini bodo v domači steklarski šoli postavili eksperimentalno steklarsko peč, vredno skoraj 300 tisoč nemških mark. Z njo bodo lahko slovenski steklarji iskali nove načine proizvodnje in zniževanja stroškov, da se bodo obdržali na mednarodnem trgu. Konkurenca s Čehi, Poljaki, Madžari in Nemci je huda, saj so njihovi izdelki za 30 do 50 odstotkov cenejši. Kljub temu pa so slovenski izdelki upoštevani, pa tudi tuji kapital se zanima za vlaganje v slovensko steklarsko industrijo.

Menjalni tečaj v Sloveniji (23. marca): 1 dolar 103.7 tolarjev, 1 marka 63.4 tolarjev, 100 lir 6,55 tolarjev.

Slovenski svetovni kongres na razpotju

Je Slovenski svetovni kongres, ki je bil ustanovljen na dan slovenske osamosvojitve junija 1991, pred temeljnimi programskimi in kadrovskimi spremembami? Bo po uspešno opravljeni osamosvojitvi kongres sploh še našel svoj novi kredo?

Samostojna Slovenija je bila večni sen večine njegovih tvorcev, predvsem tistih, ki jim je tujina iz političnih razlogov rezala kruh. V kolektivno zavest lipove dežele pa se je sprava, kot eden izmed kongresnih ciljev, zapisala le kot pojem v slovarju novejših zgodovine, nikakor pa ne kot moralni prelom s komunistično katastrofo.

Tudi poldrugi dan trajajoča razprava o programskih ciljih in novi vsebini na seji glavnega odbora kongresa, ki je bila konec tega tedna v Ljubljani, na ta vprašanja ni dala dokončnega odgovora. Sedemčlanska komisija naj bi do sredine junija zbrala in oblikovala stališča o spremembi statuta. Med prihodnjimi nalogami te organizacije pa je omenjeno tudi povezovanje slovenskih razumnikov, znanstvenikov in podjetnikov po svetu. Ker organizacija — sedež kongresa je vrh vsega še vedno v Trstu, zdaj pa je ostal še brez primernih prostorov — ne želi konkurirati ostalim podobnim v Sloveniji, bo moral SSK res poiskati bistveno nove cilje, da ne bo ostal mrtvo rojeno dete slovenskega osamosvajanja.

DRUGA DEJAVNOST

Jože Bernik, podpredsednik Slovenskega svetovnega kongresa iz Chicaga, meni, da je sprava prav gotovo cilj, ki ga niti kongres niti slovenska družba še nista dosegla. Sprava v smislu večje odprtosti in večje demokratizacije slovenske družbe. Franc Miklavčič, član sveta SSK, konference za Slovenijo, meni, da kongres vsekakor ima smisel, vendar ga bo moralo članstvo, če ne prej pa na izrednem kongresu vsekakor doseči. Prav tako pa tudi zahteva, da bi njegov sedež iz Trsta prenesli v Ljubljano. Mnogi pa menijo, da bi se s sedežem kongresa v Ljubljani vlada preveč spuščala in želela vplivati na njegovo delovanje.

Kongres želi biti predvsem nestransko organizacija. Koliko ji to ob kopici podjetij sponzorjev, menda jih je šestindeset, v njihovih vodstvih so politične stranke predvsem pred volitvami našle primerno finančno napajanje, in ob vladni denarni podpori, uspeva, je seveda drugo vprašanje. Za plačilo štirih polno zaposlenih uslužbencev je samo lani kongres dobil iz državnih blagajne 5 milijonov tolarjev. Novembra lani so zaprosili za 8 novih mi-

lijonov tolarjev. Tudi vzdrževanje — prostori, 400 kvadratnih metrov na Cankarjevi 1. v Ljubljani, ki so sicer v lasti pravosodnega ministrstva, ki zanje ne računa najemnine — stane. Za hišo na Poljanski cesti 97., na 350 kvadratnih metrih, kjer naj bi nastal prihodnji Slovenski dom za Slovence, ki prihajajo iz tujine, pa kongres plačuje mesečno 500 nemških mark amortizacije. V hiši na Poljanski cesti, ki je sicer last mesta Ljubljana, ima svoj sedež tudi dopisništvo CNN — zasebna družba Libra News Mjuš Sever.

Vprašanje, kako ohraniti sponzorje, bo, poleg novega programa, eno temeljnih, tudi ob sprejemanju lanskega zaključnega računa. France Miklavčič pa opozarja tudi na kadrovske težave, s katerimi se je kongres do zdaj spopadal, tudi zato, ker se je, kot kaže, politika želela preveč vmešavati v njegovo delo.

KADROVSKE TEŽAVE

Na seji konec prejšnjega tedna sicer niso razpravljali o nezaupnici predsedniku SSK Bojanu Brezigarju, ker so pobudniki to zadevo umaknili, Miklavčič pa ponovno poudarja, da se na seji sveta sredi januarja ni strinjal s kandidaturom dr. Irene Mislej za predsednico slovenske konference, ker je Mislejeva istočasno tudi podpredsednica Slovenske izseljenke matice, ki je kongresu na nek način konkurenčna organizacija.

Umetnostna zgodovinarka dr. Irene Mislej, ki je sicer samostojna kulturna delavka, pa je tudi sodelavka Pharosa (predsednik in eden ustanoviteljev tega nevladnega sklada je bil pred leti tudi sedanjí premier dr. Janez Drnovšek). Tako Pharos kot Slovenski svetovni kongres si prizadevata, da bi ustanovila poseben štipendijski sklad za nadarjene Slovence doma in po svetu, ki bi študirali ali v tujini ali pri nas v svoji matični domovini.

Kot je rečeno, bo moral Slovenski svetovni kongres močno preveriti svoj osnovni smoter, da se ne bo stopil v dejavnosti in programu katere druge podobne organizacije. Zanesenjaki, ki so ga ustanovili pred dvema letoma in njihovi nasledniki bi se morali zamisliti predvsem nad dejstvom, da premorejo vse demokratične države grob neznanega junaka, mi pa imamo še vedno neznane grobove znanih ljudi.

Morda bi bilo lahko nov cilj vseh dobro mislečih Slovencev po svetu narodova katarza. Šele na očiščeni preteklosti bo mogoče zasnovati nove, tudi finančne posle.

(Iz Slovenca)

SLOVENC NA KOROŠKEM

DEŽELNI ZBOR: Dijaki 5. a. raz. Slovenske gimnazije so bili prisotni pri seji v Koroškem deželnem zboru. Ob začetku šolskega leta in v okviru pouka zgodovine so učenci doživeli: Kaj pomeni demokracija? Prizor poslancev, ki so prihajali in odhajali, je bil podoben razredu: profesor nima sredstev proti aktivnosti, ki ne velja pouku, tako tudi ne predsednica deželne zbornice.

Seja je pričela po dnevnem redu in je bila ne samo dolgočasna za dijake, ampak tudi za poslance. Deželni glavar je medtem bral časopis in odgovarjal na vprašanja. Šele po dolgi debati je seja pričela z glavno temo: pomoč Tretjemu svetu.

Ko je bila ta izčrpana, je prišlo na vrsto vprašanje deželnemu glavarju: Koliko učencev ima Slovenska gimnazija, ki niso avstrijske narodnosti? (čepprav to ni dovoljeno po zakonu). Tu se je pokazala ne-

naklonjenost do Slovencev poslancev FPO, ki so izbrali ta trenutek, saj so vedeli, da je zgornja galerija zasedena z dijaki Slovenske gimnazije: 79 učencev je, ki niso Avstrijci, velik del iz bivših republik SFRJ, iz drugih evropskih dežel in 1 dijakinja iz Kanade; to vzdržujejo davkoplačevalci. Če so tuji ljudje na šoli, je zato, ker Avstrija vabi na tista mesta, ki nje ne zanimajo te ljudi, ki imajo otroke s šolskimi obveznostmi in so že več let v Avstriji pa tudi plačujejo davke.

Dijaki so prisostvovali z vprašanji kot: problemi vstopa v EGS, posebno kar gre za študente in gorske kmete, o reformi celovške univerze in o desnem radikalizmu. Dijaki so videli, kako deluje mehanizem demokracije na Koroškem, da so poslanci navadni ljudje in si potrdili mnenje o avstrijski svobodnjaški stranki.

Po Našem tedniku



NOVICE IZ SLOVENIJE



SLOVENCİ V ARGENTINI

PORTOROŽ — V Združenih igrah bo letos sodelovala — skupaj z Avstrijo, Madžarsko, Nemčijo, Češko in Slovaško — tudi Slovenija. Te igre so začeli leta 1989 v avstrijskem Mursztetu in jih igrajo v vseh državah sočasno. Slovenija se je vključila z mestom Portorož, nekaj pa bodo tudi igrali v Izoli in Kopru. Sodelujejo predvsem družine; v vsako mesto odpotuje po en avtobus sodelujočih. Letos naj bi bilo že okoli sto tisoč udeležencev, v Portorožu pa so najavljene za prvi teden v septembru.

NOVA GORICA — Po štirih letih zidanja so odprli novo stomatološko kliniko, v kateri je enajst zobozdravstvenih ambulant, opremljen zobotehnični laboratorij, ambulanta za protetiko, prostori za zobni rentgen, za sterilizacijo in za preventivno delo za ustno higieno. Klinika je le prvi (dokončni) del novega zdravstvenega doma v tem mestu.

LJUBLJANA — Na akcijo Posvojite knjigo se je v skoraj enem letu odzvalo petnajst sponzorjev, ki bodo zagotovili sredstvo za obnovo in ohranitev najbolj dragocenih rokopisov in tiskov, shranjenih v Narodni in univerzitetni knjižnici. Zavarovalna družba Slovenica bo prispevala za ohranitev Prešernove zapuščine, ki obsega devetinpetdeset enot raznih rokopisov pesmi in pisem, zbranih pri založniku in tiskarju Otomarju Bambergu. — Sponzorja čaka tudi molitvenik v otavščini, ki ga je spisal misijonar škof Friderik Baraga.

LJUBLJANA — Zveza prijateljev mladine ima na Hrvaškem trinajst počitniških domov za otroke in mladino v upravi. Nimajo pa vsi domovi urejene lastninske dokumente, največji problem pa so astronomski davki. Občinske oblasti, pod katere spadajo razni domovi, si belijo glave, kako naj bi plačali davke, ki gredo od 20 do 120 tisoč nemških mark.

MURSKA SOBOTA — V dvorani soboškega gradu so se predstavili Slovenci z Madžarske z nastopom, ki je nosil naslov Sprotoletke blüzi ide. V porabščini to pomeni, da prihaja pomlad in v nastop so vnesli tekste in pesmi kulturnikov. Zveza Slovencev na Madžarskem s takimi nastopi skuša oživeti njihovo narečje in tudi knjižno slovenščino med svojimi rojaki.

KOPER — Vse je pripravljeno, da začne z rednimi oddajami radio Ognjišče. Nad uredniškimi prostori revije Ognjišča so novi radijski prostori s kompletno študijsko in reportersko opremo, ekipe sodelavcev pa so že imele svoje poskusne (notranje) oddaje, da si naberejo nekaj najnujnejših izkušenj. Kasneje bi uredili tudi regionalne študije v Ljubljani in Mariboru. Oddajali bi po dvanajst ur na dan, program pa bi obsegal predvsem versko, mladinsko, kulturno-vzgojno in športno tematiko. Zastoj je pri dodelitvi radijske frekvence, ki jo čakajo že od leta 1990.

VELENJE — Gorenje je letos sodelovalo

med 1.200 razstavljalci na sejmu Domotehnica 93 v Kölnu. Predstavili so razne novosti v velikih gospodinskih aparatih, kot so hladilno zamrzovalni, pralno pomivalni in kuhalni aparati. Odlikujejo se po posodobljenem izgledu in zmanjšani porabi energije.

LJUBLJANA — Slovenski pisateljski center PEN je od začetka vojne v BiH in še prej na Hrvaškem zbral in pošiljal pomoč svojim kolegom. Pomagali so tako z zbiranjem denarja kot z iskanjem stanovanj in namestitve prebeglim literatom in njihovim družinam v bivših republikah Jugoslavije.

MENGEŠ — Pod mengeško marelo '93 je bil naslov večera, ki je zbral 1.500 poslušalcev domače glasbe. Na prireditvi so nastopili razni ansambli, harmonikarji in gostiteljska Mengeška godba, ki praznuje 109-letnico muziciranja. To je bila že deveta letna izdaja te glasbene prireditve.

NEBLO — V tem kraju so odprli nov mednarodni potniški prehod med Slovenijo in Italijo. V novogoriški občini so se že več let potegovali za ta prehod, saj je dosedaj prek njega potovalo največ ljudi z malo-obmejnimi popustnicami. Prehod bo povezoval goriška Brda s furlansko nižino prek Krma in Videm in Čedad.

KRANJ — Gorenjska industrija od manufaktur do danes je naslov kataloga, ki ga je izdal oddelek za novejšo zgodovino Gorenjskega muzeja. V njem opisujejo 120-letni razvoj gorenjske industrije in njene prelomne točke, kot so bila zgraditev gorenjske železnice, razpad avstroogrške monarhije, gospodarska kriza tridesetih let in obe svetovni vojni.

LJUBLJANA — Afriška Republika Gana je priznala Slovenijo in državi sta vzpostavili diplomatske odnose na ravni veleposlaništev. Slovenijo je do sedaj priznalo nad 100 držav. — V japonskem Tokiu pa je začelo uradno delovati slovensko veleposlaništvo.

LJUBLJANA — Delegaciji Slovenije in Nizozemske sta podpisali sporazum o zračnem prometu med obema državama. Obe letalski liniji (Adria Airways in KLM) lahko takoj začneta z letalsko zvezo.

MARIBOR — Na razpravi o slovenščini v poslovnem jeziku so predavatelji pokazali na vidne razloge, da se slovenščina vedno težje razvija: tuja imena slovenskih podjetij in produktov, vdor angleščine ob novih gospodarskih procesih in na površnosti tistih, ki imajo vpliv na poslovni jezik. Profesor Janez Gradišnik je ponovil svojo pobudo o zakonu za zavarovanje slovenščine.

LJUBLJANA — V letošnjih prvih 45 dneh so pri ministrstvu za obrambo zapisali 12 kršitev slovenskega zračnega prometa. Največkrat so kršila zračno mejo hrvaška letala in helikopterji, dvakrat pa neznano letalo. Največ kršitev je bilo na črti Adlešiči — vas Severin.

Osebne novice

Poroka: Dne 27. marca sta se poročila v slovenski cerkvi Marije Pomagaj lic. **Beno Truden in cont. Simonka Rajer.** Za priči sta bila ga. Angelca Rajer in Tone Truden. Poročne obrede je opravil p. dr. Alojzij Kukovica.

Čestitamo!

Rojstvo: 28. marca se je v družini Iva Smerdelja in ge. Irene roj. Loboda rodila hčerka, ki bo pri krstu dobila ime **Aleksandra.**

Čestitamo!

Krsti: V soboto, 20. t. m., je bil krščen v farni cerkvi „María Reina“ (Munro) **Nikolaj Rogina**, sin Ivka in Andreje roj. Güero, botra sta bila Jorge in Marina Speranza.

V soboto, 27. marca, je bil krščen v župnijski cerkvi sv. Gabrijela (Olivos) **Hernán Gabrijel Fernández**, sin Carlosa in Terezike roj. Rogina. Botra sta bila Mónica Puerta in Carlos Rodríguez.

V soboto, 27. marca, je bil krščen v župnijski cerkvi sv. Rite (Boulogne) **Tomaž Friderik Klemen**, sin Frida in Metke roj.

Vasle. Botra sta bila Ani Klemen in Mirko Vasle ml. Krstil je dr. Jure Rode.

Dne 28. marca je bila krščena v slovenski cerkvi Marije Pomagaj **Lucijana Jakoš**, hčerka inž. Nika in ge. Mirijam roj. Šeme. Botrovala sta Marjan Jakoš in ga. Irena Vasle. Krstil jo je Tone Bidovec.

Srečnim družinam iskreno čestitamo!

Smrt: V Hurlinghamu je umrl dr. Vinko Brumen (83). *Naj počiva v miru!*

V SLOVENSKEM DOMU V CARAPACHAYU

bo na željo številnih prisotnih na obedu predzadnjo nedeljo, ponovno

SKUPNO KOSILO

na cvetno nedeljo, 4. aprila.

Maša je kot običajno ob 10.30.

Domača hrana, dobra postrežba, zmerne cene in domovinsko ozračje.

Med nami bo misijonar

p. Lovro Tomažin DJ.

Prosrčno vabljeni!

SLOVENSKI DAN V SLOVENSKI VASI

v nedeljo, 18. aprila

Prijave za skupno kosilo do vključno torka, 13. aprila, na sledeče telefone (cena kosila 10 in 5 pesov):

Stane Mehle: 248-4021

Peter Rot: 248-6862 (od 20. ure naprej)

Ignacij Glinšek: 248-6927 (od 20. ure naprej)

Za tiste rojake, ki se ne bodo prijavi, bo hrana na voljo pri štantih posameznih domov na igrišču. Parkiranje bo možno na igrišču.

Prosimo za narodne noše pri maši in popoldanskem kulturnem sporedu.

Vabi DRUŠTVO SLOVENSKA VAS

PLANIKA

DELIKATESNA TRGOVINA

vam nudi: prekajeno svinjsko meso, jezike, rebrca, kislo zelje, hren, barve za pirhe, rum Moser

na ulici Belgrano 308 MORON, nasproti moronske katedrale.

Naročila sprejemamo na telefon: 628-9932

Od ponedeljka do petka: 8.30 do 13.30 in 16 do 20. Ob sobotah: 8.30 do 13.30.

TRETJE NAGRADNO ŽREBANJE V SLOGI

pričenja s števil. 08236, ki je izšla kot glavni dobitek na Državni loteriji 27. marca 1993.

Vsi člani ZADRUGE in MUTUALA SLOGA, katerih članske ali hranilne knjižice končajo s

3 6

imajo možnost, da pridejo v poštev pri III. NAGRADNEM ŽREBANJU V SLOGI, ki bo 6. julija t. l., če do 30. aprila t. l. vložijo v navadno hranilno vlogo v MUTUAL SLOGA vsaj \$ 200.-, oziroma doplačajo razliko do te vsote.

Med upravičence bomo izžrebali te nagrade:

1. FILMSKA KAMERA "SANYO", Mod. VND 66
2. ELEKTRIČNI ŠIVALNI STROJ "SINGER", Mod. 2350
3. ELETRIČNI SUŠILNIK "KOHINOOR" - 5,250 kg.

Poleg te izredne ugodnosti, vam naložba v SLOGI prinaša običajne obresti, vam je vedno na razpolago in vam daje pravico do izdatnih in brezplačnih socialnih podpor ter prost vstop na LETOVIŠČE SLOGA.

Pozanimajte se osebno ali po telefonu o stanju vašega računa v SLOGI.

SREČA VAS IŠČE, POMAGAJTE JI, DA VAS NAJDE!

V SLOGI JE MOČ!

**ZVESTI
SVOJIM
KORENINAM**

SLOVENSKI DAN

**NEDELJA,
18. APRILA
V HLADNIKOVEM DOMU**

MALI OGLASI

Brezplačne telefonske zveze - Jana Rode - Zastopnica MOVICOM - Tel.: 242-8061

Še je čas za vložitev zahtevka za denacionalizacijo vaših nepremičnin v Sloveniji! Ponujamo vam pomoč. Alejandro Iglíč Šef. Glavarjeva 45. 61000 LJUBLJANA - Tel.: (38-61) 347-808, Fax: (38-61) 311-362

Splošna pomoč in nasveti o industrijski higieni in varnosti; Tel: 659-3574; Viktor Fekonja

Proyectos de Informática S.A. - Avditorija pri kompjuterjih, programe 3419/91 D.G.I. - Franci Šturm - Emilio Mitre 435 - 13. nadstr. „D“ - Capital - Tel.: 433-1713

PSIHOANALIZA

Psihoanalitični konzultorij; lic. psih. Marko Mustar; Santa Fé 3228, 3^a „M“ — Capital — Tel: 83-7347 in 826-5005.

ELEKTRONIKA

Električni material za industrijo in dom. Elektro Ader - Franci Jarc. Av. Ader 3295 - Munro; Tel.: 766-8947 / 762-1947

Varnostni elektronski sistemi (alarmi) za hiše - tovarne - avtomobile. Inž. Janez M. Petkovšek, Amianot 9969 - Tel.: 769-1791 - Loma Hermosa

DENAR S.R.L. - Kocmur in kompjuterji Tel./Fax: 942-8681/943-6023

ZOBOZDRAVNIKI

Viktor Leber - splošna odontologija, implantacijske osebo integrirane; sreda in petek, od 14 do 18; Belgrano 3826 - 7. nadstr. „B“ - San Martín - Tel.: 755-1353.

TURIZEM

Alas Tour Vam nudi po ugodnih cenah potovanja po Argentini, svetu in v domovino, tudi skupinska. Na uslugo Vam je Juan Kočar. Rivadavia 5283 - Loc. 34 - Tel.: 903-4006.

Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni Marjeta Senk - Tel.: 762-2840.



LEGAJO N^o 3545-82

Počitnice, izleti in potovanja v domovino informacije, hotelske namestitve, avtobusni prevozi, posredovanje vizumov in menjalnice. H. Yrigoyen 2742 - San Justo - Tel.: 441-1264/1265

ARHITEKTI

Arh. Aleksander Jure Mihelič - Načrti in vodstvo novih zidanj in prenovitev v Buenos Airesu, Miramaru in okolici. Tel.: 631-9600 in 0291-22977.

ADVOKATI

dr. Katica Cukjati — odvetnica - ponedeljek, sredo, petek od 17. do 20. ure - Roque Saenz Peña 3245 - (1752) Lomas del Mirador - Tel.: 652-1910.

dr. Vital Ašič — odvetnik - ponedeljek, sredo, petek od 17. do 19. - Don Bosco 168 - San Isidro - Tel.: 743-5985.

dr. Franc Knaps — odvetnik - ponedeljek, torek, petek od 16. do 20. - Tucumán 1455 - 9. nadstr. „E“ - Capital - Tel.: 476-4435; tel. in faks 46-7991.

dr. Mariano Radonič, odvetnik, od ponedeljka do petka od 17. do 20. ure, Mar del Plata in okolica. Olavarría 2555, Mar del Plata (7600) Tel.: (023) 51-0180/0177

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave — privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov — Andrej Marolt - Avellaneda 216 - San Miguel - Tel.: 664-1656.

ZA DOM

REDECORA - Celotna oprema stanovanj: blago za naslanjače, odeje, zavese, tapete, preproge - Bolívar 224 - Ramos Mejía - Tel.: 654-0352.

Matija Debevec - soboslikar. Barvam stanovanja, pohištvo. Peguy 1035 - (1708) Morón.

Alpe Hogar — Stane Mehle - vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - (1826) Rem. de Escalada - Tel.: 248-4021.

Garden Pools — konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zalivanje - Andrej Marolt - Pte. Illia (Ruta 8) N^o 3113 - (1663) San Miguel - Tel.: 664-1656.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385 - 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - Tel.: 325-2127.

Kreditna Zadruga SLOGA — Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - República de Eslovenia 1851 - Uradije od sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uradije ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 651-1760. Uradije ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 755-1266 - Uradije ob četrtkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

Cena največ štirih vrstic \$ 4- za enkratno objavo, za vsak mesec — 4 številke — \$ 12.-

47. LETNI OBČNI ZBOR DRUŠTVA ZEDINJENA SLOVENIJA

Upravi svet društva ZEDINJENA SLOVENIJA sklicuje 47. redni letni občni zbor v nedeljo, 4. aprila ob 9.30 uri v prostorih Slovenske hiše, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires.

DNEVNI RED:

1. Izvolitev 2 overovalcev in 2 preštevalcev glasov.
2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
3. Poročila upravnega sveta in nadzornega odbora ter sklepanje o njih.
4. Potrditev članarine za leto 1993.
5. Volitev novega upravnega sveta in nadzornega odbora ter članov častnega razsodišča.
6. Slučajnosti.

Po določilu 16. člena društvenih pravil bo občni zbor sklepčen eno uro potem, ko je bil sklican, ob vsaki udeležbi.

Z vsemi pravicami se morejo zastopati med seboj zakonci, starši in otroci. Pooblaščenec morejo imenovati tudi člani, ki bivajo izven Velikega Buenos Airesa ali jih ovira bolezen ali služba. Pooblaščenec se morajo izkazati s pismenim pooblastilom.

Pred občnim zborom bo v cerkvi Marije Pomagaj sv. maša za vse pokojne člane Zedinjene Slovenije.

SDO - SFZ

San Martín

vabita na

PLES FESTIVAL

Igrala bo svetovno poznana skupina DANGER FOUR

Sodeluje: Rock & Polka

Vsi lepo vabljeni!

Sobota, 24. aprila ob 21.30 uri

Ko zvonovi zapoje...

Meseca maja med nami!

OBVESTILA

CVETNA NEDELJA, 4. aprila:

Sv. maša in skupno kosilo v Rožmanovem domu

V Slovenski vasi bo ob 16. uri v Hladnikovem domu 41. letni občni zbor društva Slovenska vas.

47. letni občni zbor društva Zedinjena Slovenija ob 9.30 v Slovenski hiši.

V Slovenskem domu v Carapachayu skupno kosilo.

VELIKI ČETRTEK, 8. aprila:

Slovesna večerna sv. maša ob 19. v cerkvi Marije Pomagaj.

VELIKI PETEK, 9. aprila:

Praznično opravilo v cerkvi Marije Pomagaj ob 19.

VELIKA SOBOTA, 10. aprila:

Velikonočno bogoslužje ob 22. v cerkvi Marije Pomagaj.

NEDELJA, 18. aprila:

Slovenski dan v Slovenski vasi.

PONEDELJEK, 19. aprila:

Občni zbor Slovensko-latinskoameriške trgovske zbornice v Slovenski hiši ob 20.

SLUŽBO DOBI

URADNIK ALI URADNICA

Informacije osebno ali po telefonu v SLOGI

Bm. Mitre 97 - Ramos Mejía - tel. 654-6438 \ 658-6574

Uradne ure: Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Društvo Slovenska vas 41. letni občni zbor

v nedeljo, 4. aprila

Prvi sklic ob 16. uri. Pričetek ob 17. uri ob vsakršni udeležbi članstva.

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
Director: Valentín B. Debeljak
Propietario: Eslovenia Unida
Redacción y Administración:
RAMON L. FALCON 4158
(1407) BUENOS AIRES
ARGENTINA

Teléfono y Telefax: (54-1) 643-0241

Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:

Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,
Gregor Batagelj

Correo Argentino Suc. 7	FRANQUEO PAGADO Concesión N ^o 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N ^o 3824
Registro Nac. de la Propiedad Intellectual N ^o 85.462	

Naročnina Svobodne Slovenije:
za Argentino \$ 55; pri pošiljanju po pošti pa \$ 60; ZDA in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 100 USA dol.; obmejne države Argentine 90 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 75 USA dol.

Čeke na ime „ESLOVENIA LIBRE“

Stavljenje in oblikovanje:

MALIVILKO - Telefax: (54-1) 362-7215

TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.
Estados Unidos 425 - Tel./Fax: 362-7215
(1101) Buenos Aires

Poravnajte naročnino!

Sporočamo vsem članom in prijateljem v Argentini, Sloveniji in po svetu, da je 25. marca 1993 odšel k Bogu po plačilo univerzitetni profesor

dr. Vinko Brumen

ustanovni član SKA, dolgoletni vodja filozofskega odseka, predavatelj in pisec.

Naj počiva v miru pri Resnici, ki jo je tako vztrajno iskal.

Slovenska kulturna akcija



Blagor mrtvim, ki umrjejo v Gospodu.

Spočijejo naj se od svojega truda.

Sv. Janez (Raz 14,13)

Sporočamo, da nas je na praznik Gospodovega oznanjenja, 25. marca 1993, zapustil naš dragi

dr. VINKO BRUMEN

K zadnjemu počitku smo ga spremili 27. marca na pokopališče Pablo Podestá, Tres de Febrero.

Čutimo dolžnost javne zahvale vsem, ki so pokojniku nudili zdravstveno pomoč, zlasti dr. Jožetu Rožancu.

Posebno zahvalo izrekamo mnogim znancem in prijateljem, ki so pokojnika v času bridkosti obiskovali in mu lajšali trpljenje. Prisrčna hvala župniku Jožetu Škerbcu za obiske in molitve ob krsti. Prav tako prelatu dr. Juretu Rodetu za tolažbo na predvečer slovesa.

Globoko hvaležnost smo dolžni prelatu dr. Mirku Gogali za njegove pogoste obiske, podelitev sv. zakramentov, pogrebno mašo in vodstvo pogreba.

Zahvaljujemo se številnim kropicem za izraženo sočutje, zlasti predsedniku Slovenske kulturne akcije arh. Marjanu Eiletzu za slovenski šopek in ganljive poslovilne besede. Vsem, ki so z nami delili žalost slovesa — Bog stotero povrni!

Žena Milka, sestra Marija
in ostali sorodniki

Hurlingham, Cipoletti, Središče ob Dravi, Jagnjenica.